Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 283. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го ЖОВТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 283. JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, OCTOBER 24, 1952. VOL. LX.

КОМУНІСТИ ПРИЗНАЧЕНІ НА ДЕПОРТАЦІЮ БУДУТЬ АРЕШТОВАНІ

Ню Йорк. — Департамент справедливости оповістив, що Іміґраційна й Натуралізаційна Служба наказала вісьмом комуністам, які очікують депортування із Злучених Держав зголоситися негайно до влади під загрозою втрати запоруки, за якою вони залишаються на волі. Між ними находиться Андрій Дмитришин, 60-річний організатор і містопредсідник Української Секції Міжнародного Робітничого Ордену, який був засуджений на депортацію на підставі рішення Іміґраційної й Натуралізаційної Служби 8 травня 1950 р., одначе пробує добитися судової заборони депортації. Він уроженець Західної України і мав би бути депортований до Совєтів. Крім нього є ще Пол Юдін, уродженець Києва, дальше трьох уроджениців Росії, один з Естонії, один з Югославії, один з Румунії. Всі вони будуть затримані в арешті до повного викінчення депортаційного поступовання.— Одночасно департамент справедливости наказав провірити поновно стан здоров'я колишнього голови Комуністичної партії Вілями З. Фостера, який мав бути суджений разом з 11 іншими комуністичними провідниками в нюйоркськім федеральнім суді в 1949 р., одначе зголосився хворим на серцеву недугу і був звільнений часово від процесу. Від того часу він написав дві книжки,отже уряд думає, що він вже настільки здоровий, що може станути перед судом. — Департамент справедливости вирішив теж депортувати десять з-поміж 85 комуністичних провідників, засуджених судами за підготову до насильного скинення американського уряду. Якщо хто між цими засудженими є натуралізованим громадянином, проти таких буде переведене поступування для уневажнення громадянства.

Незалежно від заряджень проти комуністів департамент справедливости вирішив почати правничі кроки для уневажнення громадянства одного з провідників підпольної гри, а це 61-річного Франка Костелло, закидаючи йому неморальну поведінку. Він тепер відсиджує кару 18-місячної тюрми за непослух Сенатові. Костелло це уроджененць Італії, який дістав право громадянства в 1925 р. Проти нього зголошений уже позов до федерального суду в Ню Йорку.

Айзенгавер вказує на „багатство дешевими грішми"

Трой, у стейті Ню Йорк. — Після об'їздки стейтів Нової Англії, республіканський кандидат на президента, генерал Двайт Д. Айзенгавер, прибув до столиці стейту Ню Йорк, щоб тут зробити спробу для здобуття 45 стейтових голосів у Виборчій Колеґії при президентських виборах. Його промову передано крізь радіо цілій країні. У ній він основно обговорив економічну політику адміністрації Трумана і виступив з закидом, що демократи навмисно роблять американські доляри дешевими, щоб викликати враження багатства для використання цього в політичних цілях. Він сказав, що адміністрація „грає з інфляцією", щоб дати народові „більше грошей меншою вартістю". Генерал вийшов з пляном „війни проти інфляції" такими засобами: 1. Зменшити федеральні видатки; 2. натаврувати ідею адміністрації про дешеві гроші; 3. об'єднати працю аґенцій для контролі економії і створити атмосферу гармонії між Радою Федеральної Резерви й федеральним скарбом; 4. придумати таку закордонну політику, що здійме з американських плечей деякі тягарі, які призводять до інфляції для економічної й військової допомоги. У своїй попередній промові у Гартфорді, в стейті Конетикат, Айзенгавер таврував впертість демократів у їхньому повторюванні гасла: „Не дайте собі відібрати осягів".

Стівенсон твердить, що „стара ґвардія" нехотячи помагає комунізмові

Бофало. — Губ. Адлей Стівенсон, демократичний кандидат на президента, звернув свої стріли проти республіканського наставлення в минулому Конґресі і сказав, що „передісторична стара ґвардія" цієї партії, якщо б їй удалося здобути владу під час теперішніх виборів, нехотячи буде помагати комуністам як унутрі країни так і закордоном. Він мотивував це між ін. такими аргументами: Сталін бажає собі так завзято припинення наших змагань допомогти до відбудови нашого опору як і стара ґвардія, отже це помагає ворогам Америки. У Бофало слухали його промови коло 12,500 осіб в Меморіял Одіторіюм. Після того Стівенсон поїхав до Клівленду для виголошення промови з вияснениям його зв'язків з Гіссом.

ВИМАГАННЯ ОКУПУ ВІД РОДИН АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ

Вашинґтон. — Китайські комуністи склали плян незаконного збагачення шляхом вимагання окупу від родин американських воєнних полонених, як це виявив федеральний уряд. Департаменти: поштовий, справедливости, скарбу, торгівлі і стейту прослідженують ці таємничі окупи, що їх вимагають комуністи залякуванням полонених. Це вони переводять так, що висилають протиамериканські публікації до родин полонених з предложенням передплати по 23 дол. річно. Листи стилізовані так, щоб родина зрозуміла, що відмова передплати пошкодить полоненому. Цю справу витягнув на денне світло Ед Кенеді, репортер щоденника „Індіянополіс Таймс", а уряд це потвердив. Зразки публікацій висилані разом з листом такого змісту: „Ось тут ваша довгожидана вістка... Будь ласка перегляньте її добре... Потім виповніть залучений формуляр і відошліть його разом з передплатою". Адреси, на які належить посилати гроші, подані такі: Р. Вонґ, у Гонґ Конґ в Азії й „Імпортед Поблікейшенс енд Продуктс", 22 Іст 17-та вул., Ню Йорк. Поштові урядовці кажуть, що провірюють діяльність бюра під згаданою адресою, яке вже зачинено. Досі звісно, що управителем „Імпортед Поблікейшенс енд Продуктс" є пані Маргарет Крумбайн, вдова по колишнім скарбнику Комуністичної партії, що помер в 1947 р. Він був засуджений на тюрму за змову для скинення американського уряду в 1935 р. Департамент скарбу робить зусилля, як перешкодити висиланні американських долярів до Гонґ-Конґу, для перепачкування їх до комуністичного Китаю.

АЙЗЕНГАВЕР МІЖ КОЛЬОРОВИМИ

Ген. Двайт Айзенгавер, республіканський кандидат на президента, був вчора, разом зі своєю жінкою, гостем між кольоровими в Гарлемі в Ню Йорку. Під час зібрання, яке тривало 40 хвилин та в якому взяло участь коло 250 неґерських лідерів, Айзенгаверів почастувано кавою.

Труман зараховує Айзенгавера до ізоляціоністів

Питсбурґ. — При кінці цілоденної передвиборчої поїздки у стейті Пенсилвенія, през. Труман прибув до Питсбурґа і тут виголосив промову в Питсбурґ Сірія Моск. У ній він закинув Республіканській партії, що тона „грає політику з жертвами, сумнівами й жахом, які то почування з конечености повстають серед теперішньої боротьби за мир". Він представив Злучені Держави у стані перемоги в боротьбі за мир проти комуністів на цілому світі, одначе остеріг, що Америка може втратити, якщо „ми будемо почуватися змучені, заки ще ціль буде осягнена". У прямих закидах проти кампанії Айзенгавера, през. Труман сказав: „У часах великої міжнародної загрози, як ось тепер, така тактика це небезпека для нашого забезпечення". У дальших арґументах Труман закинув генералові, що він „слідкує по лінії ізоляціоністів" а його тактика загрожує „усій роботі, яку ми виконали для миру". Перед приїздом до Питсбурґа Труман відвідав з промовами Скрентон і Вілксбері у східній Пенсилвенії.

Передвиборча аґітація шляхом газетних оголошень

Ню Йорк. — Великі щоденники ранішнього видання містять два платні оголошення величиною цілої сторінки, що з них одно підтримує республіканського кандидата на президента, Двайта Д. Айзенгавера, а друге демократичного кандидата, Адлея Е. Стівенсона. Підтримку для Айзенгавера підписали 714 професорів і урядовців університету Колумбія, якого Айзенгавер є президентом. Це мабуть відповідь на недавнє оголошення понад 400 професорів цього унірситету з заявою, що вони стоять за вибір Стівенсона. Друге оголошення в цих самих щоденниках поміщене Комітетом Переходу в табор Стівенсона. В оголошенні сказано, що „Ми любили Айка . . . Ми голосуємо на Стівенсона". Під оголошенням підписані 24 визначні особи між якими находиться республіканський сенатор з Ореґон, Вейн Морс. — Щоденник „Н. Й. Таймс", який теж помістив ці платні оголошення, ще раз провірює у редакційній статті добрі прикмети й недостачі обидвох кандидатів на президента і заявляється дальше за вибір ген. Двайта Д. Айзенгавера. Волтер Ліпман, колумніст щоденника „Н. Й. Геральд Трибюн", другого великого ранішнього щоденника, що помістив обидва оголошення, зупиняється над обидвома кандидатами з уваги на спроможність обидвох партій вести одноцільну політику вже після виборів і приходить до висновку, що Айзенгавер матиме менше перешкод в цій справі ніж Стівенсон.

У ЧЕРВОНІМ КИТАЇ ЗНИЩЕНО 14 МІЛЬЙОНІВ ОСІБ

Ню Йорк. — Американська Федерація Вільних Профспілок Праці виявила, що в комуністичному Китаї, за час існування червоної влади, замордовано або засуджено на смерть більше, як 14 мільйонів осіб. У це число входять понад 500 полонених американців, що дісталися в руки червоних під час війни в Кореї. Вістки про число жертв червоного терору в Китаї Ам. Федерація Праці отримала з таємних джерел, що походять від членів підпольного руху в Китаї, які займають визначні становища в адміністрації і належать до комуністичної партії та якім відомі усі дії комуністів. Числа, передані з Китаю, не охоплюють повністю жертв, що впали з рук червоних у запіллі ще під час війни, а обраховують жертви лише за останніх п'ять років. Найбільше жертв впало в сільських округах, коли в роках 1951-1952 там розпочато винищування великих землевласників та сільських тиранів". Подібно ж число жертв американських полонених не охоплює помордованих північними кореанцями а лише тих, що опинилися в руках китайців і що їм стинано голову або спалювано, під закидом, що вони пробували втікати чи чинили опір. Рапорт А. Ф. П. цитує оригінальний документ, що дозволяє комуністичним китайським військам умертвляти полонених, у випадку необхідности, спротиву полонених тощо. Друга велика група помордованих китайців, — це два мільйони населення, що їх обвинувачено в останніх двох роках у спочуванні чи приналежності до руху „націоналістичних реакціонерів" (Куомінтанґу). Окрім полонених американських від руки китайських комуністів знайшли смерть 21,000 південно-китайських полонених і 116 полонених інших союзних народів, що беруть участь у війні в Кореї. Понад 700 полонених різних національностей померло в в'язницях або на тяжких примусових працях. Ще раніше було замордовано 365,000 полонених китайських націоналістів й біля 27,000 полонених японців. Окрім того є відомості, що 235 чужинців, що серед них були „білі росіяни та жиди", розстріляно або повішено, коли комуністи зайняли міста на обширі влади націоналістів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗГЛЯНЕ СПРАВУ ДОГОВОРІВ З НІМЕЧЧИНОЮ

Париж. — Французький уряд рішив вчора передати справу мирового контракту з Німеччиною та договору відносно европейської армії з участю Західної Німеччини під загальні дебати в Національній Асамблеї в половині листопада. Рішення винесено на домагання народних республіканців, які в протилежному випадку погрожували відступлення від урядової коаліції та відкликання з уряду міністра закордонних справ Шумана. Домагання видвигнено після того, як президент Асамблеї Еріо публічно критикував ті договори, а народні республіканці підозрівали, що з ним є в „змові" прем'єр Піне. У висліді, уряд рішив передати справу договорів під розгляд Національної Асамблеї. В цій справі свідчили вчора в парляментарному комітеті закордонних справ прем'єр Піне і міністер закордонних справ Шуман. Обидва вони заявили недвозначно, що французькому урядові не дуже спішиться з ратифікацією тих договорів, що могло б наступити „з весною". Тимчасом Асамблея могла б ухвалити для уряду низку рекомендацій, які можна б використати в переговорах з Америкою і Англією. Із дотеперішніх дебат на ці теми виходить, що французам залежить насамперед на всебічних ґарантіях з боку З'єдинених Держав і Британії, щоб Німеччина, озброївшись та створивши свою національну армію в рямках европейської армії, не могла в жодному разі відступити від договірних зобов'язань, як це вона безкарно могла робити в минулому.

Австрійський уряд у відставці

Відень. — Австрійський коаліційно-соціялістичний уряд канцлера д-ра Леопольда Фіґля подався вчора ввечорі у відставку, бо не міг погодитися в справі бюджету на 1953 рік. У висліді очікується теж розпущення парляменту та проголошення нових виборів. Тимсамим розбилася соціялістична коаліція, яка була при владі від самого початку після звільнення Австрії від нацистичної окупації. Криза наступила внаслідок того, що два соціялістичні крила не могли погодитися на запропонований міністром фінансів Райнгардом Каміцом бюджет країни. Каміц, член народної партії, пропонував вдержати видатки країни на висоті — 20,000,000,000 шилінґів (950,000,000 долярів), натомість соціялістична фракція домагалась збільшення видатків у зв'язку із збільшуваним безробіттям країни. Тому, що соціялісти домагалися тільки збільшення видатків, не даючи рівночасно розв'язки на необхідне придбання додаткових фондів, австрійський бюджет був би мав приблизно 400,000,000 шилінґів дефіциту, на що не погоджувалась народна партія і на тому наступила криза коаліційного уряду, який від сімох років був при владі та вважався за один з найбільш стабільних в Европі.

Аденауер боронить націстських дипломатів і свого становища в справі Саари

Бонн, Німеччина. — Канцлер Аденауер у своїй промові в парляменті вияснював, чому в дипломатичній службі на вищих становищах аж 66 відсотків бувших націстів. Він заявив, що вони конечні в цій службі, бо вони мають такі прикмети, яких інші службовці не можуть легко набути. — „Вони, говорив канцлер, розуміються на засадах політики, говорять чужими мовами, знають техніку дипломатії та знають, як поводитися з чужинцями". Міністерство закордонних справ не може приймати на службу людей, які не мають дипломатичного досвіду, твердив канц. Аденауер. Інший клопіт має канц. Аденауер, коли мусить боронити свого становища в справі промислової области Саари, що тепер під французьким зарядом. Виступи таких визначних французів, як Еріо та Деладіє проти теперішнього договору в справі озброєння Німеччини спричинили клопіт теперішньому урядові, бо ці французи получили справу оборонного договору із справою Саари, а в цій справі майже всі німецькі партії (отже і проурядові) невдоволені із теперішнього становища. — Таким способом французи своїми промовами допомогли німецькій опозиції, яка проти ратифікації оборонного договору Німеччини з західними союзниками.

Англійці виявляють назву тайного літака

Лондон. — Англійське міністерство постачання дозволило опублікувати назву нового ракетового літака, який досі був державною тайною. Це сталося після того, як минулого тижня Американський Літунський „Щоденник подав подрібний докладний опис цієї „тайної" машини. Представник міністерства подав до відома, що розвідча служба досліджує справу, як відомості про цю машину могли дістатися до Америки. Інший урядовий представник заявив, що просочування цих інформацій поза урядові кола звернуло увагу уряду. Цей новий ракетовий літак називається Ролс-Ройс Конвей, і він може при допомозі нових винаходів витворювати більшу силу без більшої скількости пального. — Вашинґтон. — Американський Літунський Щоденник заявляє, що він подав подробиці про цей англійський літак на основі того, що про нього було друковано в Англії і в Франції.

Східно-Европейський Фонд допомагає новоприбулим в Бостоні

Бостон, Масс. — Дирекційна Рада місцевого Міжнародного Іститугу одержала 12,000 долярів від Східно-Европейського Фонду, фінансованого Фундацією Форда, на допомогу для новоприбулих українців, росіянів, вірменів та інших національностей з-поза залізної заслони, які поселились в Бостоні. Інститут робив в цій справі заходи, ствердивши, що багато з тих осіб не потрапили ще знайти собі місце і працю відповідну до їхньої професії та що вони, — при відповідній допомозі, могли б не тільки самі краще влаштуватись, але й бути корисніщим для громади. Дальшим завданням Інституту є теж допомогти навоприбулим колишнім мешканцям Совєтського Союзу виявити американській суспільності факти про життєві умовини за залізною заслоною.

Москва однаково оцінює обидвох американських кандидатів

Вашинґтон. — На підставі радієвих і з часописних звідомлень, можна заключити, що для совєтських комуністів обидва американські кандидати на становище президента при осінніх виборах однаково лихі. Їх називають послушниками американських „мультімільйонерів", а передвиборчі змагання представляють ак „кінські перегони, серед яких власник обидвох коней завжди виграє".

СПРАВА КОРЕЇ ПЕРША НА ПОРЯДКУ НАРАД О. Н.

Об'єднані Нації, Н. Й. — Політичний Комітет Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй вчора несподівано, але за згодою З'єдинених Держав, поставив справу Кореї на перше місце в своєму порядку нарад. Рішення запало одноголосно після майже чотирьох годин процедуральних дебат. Наради в корейській справі мають початися сьогодні після полудня і державний секретар Дін Ачесон буде, правдоподібно, першим промовцем. Він запропонує резолюцію, на підставі якої Об'єднані Нації повинні одобрити становище З'єдинених Держав, як представника Об'єднаних Націй, на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї, та звернутись до Північної Кореї і комуністичного Китаю із закликом, щоб вони погодились на перемир'я на умовах, запропонованих аліянтами. Політичний Комітет теж несподівано рішив поставити справу Тунісу і Марокка як другу і третю на порядку нарад. Під час голосування в тій справі американський представник віддав свій голос, разом з голосами азійських, арабських і підсовєтських країн, переголосовуючи Францію, Британію та майже всі інші европейські країни, за вийнятком Норвеґії. Вислід голосування був: 34 голоси в користь пропозиції і 20 проти неї. Після голосування французька делеґація висловила своє велике здивування з приводу становища З'єдинених Держав, вважаючи, що власне американський голос справу перерішив, бо американський представник був між першими, які поставились прихильно до пропозиції і за ними пішли деякі інші країни. З французького боку запевняють, що Америка ще кілька днів тому погоджувалася на відложення дебат в справі Тунісу і Марокка. Американський представник зі свого боку не дав в цій справі жадних вияснень. Відносно Кореї, її поставлено на перше місце в порядку нарад на пропозицію совєтського бльоку, але американська делеґація теж зі свого боку дала виразно до зрозуміння, що вона немає нічого проти того і навіть сама голосувала в користь пропозиції.

Ген. Ван Фліт не бачить виглядів для Кореї без допомоги

Сеул, Корея. — Ген. Дж. Ван Фліт, командант аліянтських військ на фронті в Кореї, заявив вчора, що він не бачить жадних виглядів на те, щоб південно-корейські війська могли колинебудь дійти до такої сили і стану, що могли б самі обороняти свою країну він напасників. Відповідаючи на запити кореспондентів, ген. Ван Фліт підкреслив, що це його переконання в жадному разі не базується на будь-яких недомаганнях самого корейського вояка. — Навпаки, від самого початку війни корейська армія по боці Об'єднаних Націй виявила багато героїзму і боєвих вартостей, проте сили ворога є занадто великі, як і завеликий є загальний воєнний потенціял ворога, щоб Південно-корейська армія могла сама успішно йому протиставитись. Тимчасом, на корейському фронті південно-корейські війська відбили від червоних нову важливу стратеґічну позицію на північ від Кумгви в „залізному трикутнику". На інших ділянках фронту приходило тільки до обмежених, переважно патрульних акцій та артилерійської перестрілки.

Американські втрати в Кореї найбільші від липня

Вашинґтон. — Департамент оборони проголосив вчора новий виказ американських втрат в Кореї за минулий тиждень, з якого виходить, що в тому тижні ці втрати були найбільші тижневі втрати за час від липня. Із звідомлення виходить, що впродовж тижня, який закінчився минулої п'ятниці, американські втрати в Кореї виносили всі разом 963 вояки, з того було 133 вбитих, 794 поранених і 36 пропавших в акції. Американські втрати в Кореї за ввесь час війни виносять тепер — 122,117 вояків і старшин, з того: 19,184 вбитих, 90,114 поранених і 12,819 пропавших в акції, переважно полонених.

Секретаріят О.Н. почав акцію проти підривних елементів

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Тріґве Лі звільнив вчора з праці одного урядника, одного тимчасового припинив у викнуванні обов'язків а десять інших післав на примусову відпустку за те, що вони відмовились відповісти сенатському підкомітетові неамериканських діянь на запити в справі їхньої комуністичної діяльности. Всі вони є американськими громадянами. Сподіючись, що ця акція проти підривних елементів, затруднених в секретаріяті Об'єднаних Націй, викличе низку правних застережень і протестів, Тріґве Лі скликав „лаву видатних юристів", які були б дорадниками в цих справах.

ІРАН ОФІЦІЙНО ЗІРВАВ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗВ'ЯЗКИ З АНГЛІЄЮ

Тегеран. — Іранський уряд передав англійському шарже д'афер Джорджові Мідлтонові ноту, в якій урядово повідомляє про зірвання дипломатичних зв'язків із Англією, які без перерви тривали від 1859 року. В цій ноті Іран заявляє, „що деякі представники англійського уряду своїми інтриґами і невідповідним вмішуванням в іранські справи витворили труднощі, які нарушували порядок і безпеку Ірану". З будинку англійської амбасади зняли англійський прапор, — це сталося на наказ англійського шарже д'афер. Нота не визначає, коли 100 членів англійської амбасади мають залишити Іран, але Мілтон заявив, що це станеться у двох тижнях. В іранській ноті висловлена надія, що Англія „змінить свою політику, і що приязна атмосфера знову відновиться". Це урядове проголошення про зірвання дипломатичних зв'язків сталося майже тиждень після того, як прем'єр Моссадек проголосив у радіо, що Іран зриває дипломатичні зносини з Англією.— З Лондону повідомляють, що Швеція заступатиме іранські інтереси в Лондоні, а Швайцарія обійме опіку над англійськими громадянами в Ірані. — Вашинґтон висловив жаль, що прийшло до дійсного формального зірвання зв'язків між Іраном і Англією.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НІМЕЦЬКІ ДИВІЗІЇ

Европейська і зв'язана з нею міжнародна політика „крутиться" сьогодні у великій мірі навколо плянованих західними аліянтами 12 німецьких дивізій, що мають стати складовою національною частиною европейської оборонної спільноти та твореної в її рямках европейської армії. Ця справа виглядає сьогодні так:

Три західні великодержави: Злучені Держави Америки, Британія і Франція підписали із Західно-Німецькою Федеративною Республікою мировий контракт, що признає тій країні майже повну суверенність, але під умовою, що вона приступить до західно-европейської оборонної спільноти. Таку спільноту творять п'ять інших европейських країн: Франція, Італія, Бельгія, Голяндія і Люксембург. Господарською підставою тої спільноти є підписаний цими країнами і Німеччиною Плян Шумана, а її завершенням мала б бути політична федерація, яка вже теж є в стадії свого творення. Через европейську оборонну спільноту Німеччина зв'язана посередньо з Атлантійським Пактом, бо на підставі договору про европейську оборонну спільноту такі країни, як Франція, Італія та інші, вважали б напад на Німеччину за напад на них самих. Тимчасом, ці країни належать до Атлантійського Пакту і такий посередній напад на них, вважався б теж за напад на всі країни Північно-Атлантійського Пакту, отже й на Америку.

Договір про европейську оборонну спільноту ще очікує на ратифікацію поодинокими країнами. Деякі труднощі натрапляє в цьому відношенні уряд Німеччини і головно Франції, яка боїться відродження німецької мілітарної сили. Комуністи використовують цю обставину і ведуть всю можливу підривну роботу проти договору. Акцією проти того договору треба вважати вже кількаразову виміну дипломатичних нот між західними великодержавами і Совєтським Союзом, який, негайно після оформлення договору про европейську оборонну спільноту, почав нагло засипати західних аліянтів дипломатичними нотами в справі великодержавної конференції та об'єднання і мирового договору з Німеччиною. Отже, в дипломатичній площині ціла справа ще не вияснена і формально не вирішена, але практично німці, за апробатою західних аліянтів, вже завершують підготовку до організації їхніх дивізій, що вже в наступному році мали б стати одним з найважливіших факторів західно-европейської оборони.

На підставі договору, Німеччина мала б дати европейській армії 12 дивізій війська в загальній силі 360,000 вояків і старшин, в тому чотири панцерні дивізії, по 12,000 вояків і 280 танків кожна. Крім того, німецьким вкладом в европейську оборону буде ще авіяція в силі 80,000 вояків та 1,300 літаків, і фльота, в силі 18,000 моряків, які обслуговуватимуть менші воєнні кораблі, не більші від 1,800 тонн. Це буде німецький вклад в европейську оборону, а для свого власного розпорядження Німеччина матиме, зглядно вже має, 80,000 поліції та 10,000 прикордонної сторожі. Ця остання може бути збільшена вдвоє. Теж ці сили, відповідно вишколені, можна б зарахувати до оборонних сил. Німецька індустрія матиме право продукувати зброю і амуніцію, а недавно навіть повідомлено, що німцям будуть дозволені наукові досліди в ділянці атомової енергії.

Всі ці німецькі дивізії, що матимуть своїх дивзійних командантів, підлягатимуть головному командуванню аліянтських збройних сил в Европі, яке тепер очолює ген. Метью Риджвей.

В західних військових і політичних колах приділюється цим німецьким дивізіям велику, якщо не рішальну для европейської оборони увагу. Не меншу увагу приділюють їм і Совєти, що теж собі зорганізували в Східній Німеччині німецьку „народну поліцію", яка має танки і гармати та яка в кожній хвилині може перемінитися в реґулярні військові дивізії, що промощували б совєтській армії шлях в Західну Европу. Власне, ці совєтсько-німецькі дивізії були одною з головних спонук, що західні аліянти рішились й собі включити свою частину Німеччини в свою оборону.

Ясно, що такий розвиток ще найменше виправдує ці надії на мир і співжиття між Сходом і Заходом, які стали майже обов'язковою фразою в промовах і заявах державних мужів.

Відгомін на промову Сталіна

Виглядає, що в Европі добре зрозуміли значення промови Сталіна, яку він виголосив при кінці нарад XIX Конґресу Комуністичної партії в Москві. Доказом цього може бути протест проти цеї промови, виголошений в італійському парляменті прем'єром Альчіде де Гаспері. Хоч ніхто немає сьогодні сумніву, що всі комуністичні партії в світі є під приказами Москви, а навіть нею фінансовані, проте досі не було офіціяльної совєтської заяви про допомогу комуністичним партіям у чужих країнах. Щойно тепер Сталін заговорив про це одверто. Цілком слушно італійський прем'єр уважає це совєтською допомогою підривній комуністичній акції, зверненій проти італійської законної влади. Бо нема сумніву, що Сталін, говорячи про цю допомогу, мав на увазі в першу чергу Італію і Францію, а далі Британію та інші демократичні країни.

Таких заяв, як ця заява Сталіна, ніхто з відповідальних урядових чинників в мирний час не складає. Теж і заяви Сталіна, та ще при таких нагодах, як згаданий Конґрес, не проголошуються на вітер. Тому не диво, що Гаспері заповів пильніше слідкування за діяльністю комуністів. Та найважливіше таки те, що сам Сталін признав, що він вмішується у внутрішні справи чужих країн та допомагає тим, що намагаються саботажами та іншими незаконними вчинками спричиняти державні перевороти, ціллю яких є придбати для Москви дальших сателітів.

Добре сталося, що промову-протест де Гаспері прийняли посли в парляменті гучними оплесками, що є запорукою попертя його евентуальних нових мір проти нових комуністичних затій. Буде це ударом теж і по пляні комуністичного провідника, Пальміро Толіятті, який брався вже формувати „народний фронт" з усіх „антиклерикалів", згідно з новою тактикою Кремля.

Також і в Франції почав уряд братися серйозніше до комуністичних саботажників. Рене Плевен, міністер краєвої оборони, розіслав парляментарним послам документ, в якому зібрано багато матеріялів, що з них виразно пізнати, як комуністи саботують оборонну акцію Франції. Між тими саботажниками головними фігурами є якраз комуністи, що сидять у парляменті та є членами французького, комуністичного політбюра, як от Жак Дюкло, що — між іншим — має право приказувати також американським комуністам, особливо тоді, коли партія має міняти тактику. Урядові іде про те, щоб можна комуністів-саботажників, що сидять у парляменті і користуються привілеєм недоторкальности, позбавити цього привілею і тим самим поставити їх перед суд за їхні зрадницькі вчинки. А їх дуже багато вже навіть у тому документі, що його предложив міністер оборони парляментарним послам. Там є докази на саботажі у воєнній промисловості та транспорті, чи відозви до вояків, щоб не слухати приказів старшин у війні в Індо-Китаю. Окрему рубрику становлять документи про комуністичну пропаґанду проти Америки та відозви в справі протестаційних маніфестацій проти ген. Метью Риджвея.

Як бачимо з тих двох прикладів, як і з того, що діється тепер в Америці з акцією проти комуністів, а про що ми писали в попередньому числі, то Сталінова промова таки знайшла добрий відгомін у демократіях.

Іван Кедрин

Надто поважна справа для демагогії

„Після Конґресу, Екзекутива Конґресового Комітету відбула вже кілька засідань, з них два спільно з Політичною Радою. Одним з головних предметів обох цих засідань була справа співпраці з Американським Комітетом Визволення Народів Росії, яка, одначе, залишається все ще невирішеною, бо потребує основнішого з'ясування".

Таку вістку ми вичитали в інформаційній статті „В Конґресовому Комітеті", у 262 ч. „Свободи" з 3-го жовтня. І це була єдина пресова вістка на цю тему. Добре, що вона появилася, але недобре, що все, що про цю справу сказано досі прилюдно, вичерпується тією однісінькою короткою вісткою.

Очевидно, існують справи, що їх не подасться до прилюдного відома перед фіналізацією довірочних розмов, або бодай перед таким зворотом у розмовах, що каже відхилити рубець і для загального відома. Автор цих рядків є теж глибоко переконаний, що ввесь крик проти „тайної дипломатії" це покищо тільки милозвучне гасло назверх, бо поки існує дипломатія, так довго існуватиме довірочність, як один із найдоцільніших засобів переведення справ, що вимагають кімнатного спокою і не можуть бути вирішувані на базарі. Проте першою передумовою довірочности є те, щоб вона була дійсно збережена. В даному випадку надто багато осіб і чинників є заанґажованих в цій справі, і тут в Америці і в Европі, щоб вона могла оминути всякий розголос. А що наші земляки є страшенне підзорливі, мають завжди ще страшенне мало довір'я до власного проводу, що його самі вибирають і ніби діють під його [illegible] та в тіні його авторит[illegible] вони завжди ще схильн[illegible] чати раз-у-раз де не треба прояви „зради національних інтересів", якщо не просто „продажу України ворогам". І тому теж в оцій справі переговорів із Американським Комітетом над можливостями співпраці з ним маємо вже в українському громадянстві познаки демагогії з усіми фразеологічними квітками, як угорі. Саме тому добре було б призадуматись, чи — для добра справи і для прикорочення нахилів, притаманних нашим землякам від січево-козацьких часів — не поширити б тієї газетної вістки і не подати до прилюдного відома матеріялу, який став би радше предметом поважної прилюдної дискусії, як дешевої демагогії.

Нема ніщо у світі легшого, як проповідувати максималістичні програми й повторяти „ні". Воно дає надзвичайну вигоду перебувати завжди в ролі принципіяльних героїв та відпекуватися від усіх труднощів, усіх прикрощів праці і співпраці на ґрунті, засіяному терням і каменями. В даному випадку ідеться про співпрацю з Американським Комітетом для Визволення Народів Росії. Нема нічого легшого, як утотожнювати цей Комітет з російщиною, що — мовляв — це не американський, а російський Комітет і що нам із ним не по дорозі, поставити крапку на цій заяві і відвернутися спиною до всяких розмовців на цю тему.

Проте така постава не змінить **факту**, що це таки організація, покликана до життя **американцями** і для цілей **американських**, а не московських. Що московські впливи відразу позначились на цій організації як і на безлічі інших, що існують в Америці, і що ці московські впливи відразу намагались дати їй пан-російський штамп (почавши від назви) — то це справа друга. Не треба вриватися у широко відчинені двері і пригадувати політику першого президента того Комітету Лайонса та його европейського репрезентанта Дон Левіна. Лайонс перестав бути президентом і його наступник адм. Кірк таки говорив вже іншою мовою, що інколи сильно хвилювала діячів СОНР-у, покликаного до життя, дякуючи активній піддержці первісних надхненників Комітету. Коли перший президент Комітету одверто сам анґажувався по стороні федераційної концепції будучої Росії, то його наступник вже яскраво підкреслював „невтральність" Комітету (у згоді з загальною американською політикою) до проблеми однаково неділимства будучої Росії без уваги на її державний устрій, як і розпаду Росії на національні держави, підбиті колись Московщиною. І знову не треба нікому з нас вриватися у відкриті двері, що ми, українці взагалі та американські громадяни чи кандидати на них, також з такою політикою невтральности незгідні і вважаємо її суперечною з демократичним принципом волі для всіх народів та з добром і тривкою безпекою Злучених Держав.

Але ж із цього далеко не виходить, щоб відрізувати поли від Комітету, покликаного до життя найвідповідальнішими американськими чинниками для організації боротьби всіх підсовєтських народів проти СССР, і щоб поза деревами не бачити лісу. Такими деревами є і несенітна назва організації, і його ставка в першій мірі на СОНР, і таємні фонди, що таємними рівчаками плили та мабуть і далі пливуть до середовища СОНР-у включно з усіми різнонаціональними „тоже-федералістами", і страх перед розпутанням „атєчественной войни" на випадок піддержування свободолюбних народів, і все те, що пливе у річищі московських впливів. Ці впливи теж не прийшли знечев'я, а були і є вислідом існування російської імперії в її різних шатах, у вислідi припливу сюди великої хвилі московської еміґрації в рр. 1917-18, існуванні старо-російської дипломатії аж до часу визнання Совєтського Союзу, знання лише російської наукової літератури і т. д., і т. д. Це нас журить, це нас сердить. Але цього ще де-де замало, щоб зіштовхувати поважну проблему в площину демагогії. Американський Комітет не є єдиною ланкою, що в'яже українську політику з американським світом, зокрема політичним. Але є нині таки одною з ланок дуже поважних. Ми можемо і мусимо критикувати методику й тактику Американського Комітету та його концепції, що їх йому ще важко зректися. Але ми не можемо дозволити собі на люксус коротких неґативних відповідей і врізування поли. Бо тут ідеться в першу чергу не про московський відтинок, а американський, і не про зв'язки з московським світом, а американським. І коли дивитися на ліс, а не на дерева, то треба дивитися і на дальший розвиток історичних подій і на ролю, що її може перейняти на себе такий Комітет, чи покликане ним до життя якесь інше тіло: чи можна дозволити собі на люксус абсенції в установі, що — можливо — гратиме ролю американського дорадчого тіла у справах Сходу Европи на випадок 3-ої світової війни?!

Коли ми будемо втрачати нерви вже у такій справі, як переговори з Американським Комітетом, ведені з його ініціятиви і на його бажання, то з якими нервами будемо стрічати навалу проблем, що нависне з першим днем нової світової хуртовини?! Автор певний, що пляни, що їх висуває Американський Комітет (в такій формі, як вони були востаннє) є не тільки шкідливі українцям, але передусім цілям Комітету і Америці та нашій спільній справі боротьби проти Кремля і боротьбі за волю народів. Тому автор цих рядків рішуче проти того, що треба без застережень приймати вже ці концепції і вже на них годитися. Може прийдеться зовсім на них не погодитися, може прийдеться стояти надалі осторонь діяльности Комітету чого собі, мимоходом кажучи, сердечно бажають не тільки наші екстремісти, але й московські, однаково чорносотенної, як большевицької масти. Але в одному і другому випадку, зірвання розмов чи договорення, треба 1) мати довір'я до покликаних для цього українських чинників, що вони з цілим почуттям історичної відповідальности приймуть таке чи інше рішення, 2) знати, що цими українськими чинниками є Український Конґресовий Комітет в ЗДА та Українська Національна Рада через її уповноваженого представника в ЗДА і безпосередньо в Европі, які стояли, стоять і будуть стояти невідхильно на ґрунті української державности, 3) не сумніватися ні на мить, що ніяке рішення в цій чи будь-якій іншій справі не буде найменшим відхилом від державницьких змагань всього українського народу та всіх його відламів у діяспорі, і 4) не забувати, що тільки здисциплінована постава всього українського зорганізованого громадянства за названими вгорі двома українськими керівними чинниками може скріпити їх авторитет у всяких переговорах з будь-якими чинниками неукраїнськими та дати нам самим той внутрішній спокій, що потрібний у політичній роботі.

Переговори з Американським Комітетом тісно в'яжеться з широким питанням реальної політики, щодо якої в українському громадянстві все ще, на превеликий жаль, існують поняття взяті з якоїсь іншої планети. Це тема ширша, як на одну статтю. В усякому випадку політика й демагогія це два смертельні вороги і хто воює демагогією, той поручає нам взагалі перестати вести будь-яку політику.

Філософія по-совєтському

Філософія — в звичайному розумінні цього поняття, — завжди була в кремлівській неласці. Ця наука, що, за Леніним, мала займатись розвитком всього наявного світу і пізнання його конкретного змісту, — з погляду марксизму-ленінізму, — покривалася з діялектикою. Діялектика прямувала пізнати явища й речі в процесі їхнього розвитку, через виявлення їхніх внутрішніх суперечностей. Всесвіт, це процес не логічного, а суперечливого руху матерії, тож він являє собою сукупність процесів, де речі безупинно міняються. Таким чином немає непорушних, вічних істин, бо істина завжди міняється і вона — лише те, що відповідає „об'єктивній дійсності".

Цей діялектичний матеріялізм, що хотів практично все повернути в площину економічних процесів, своєю схоластичністю був однією з самих осоружних наук большевицького царства та гнітючою зморою наляг на громадян СССР, які, не виказавшись вивченням цієї філософії, не могли нікуди рушитись у тоталістичнім світі. Ізза вивчення економічних процесів, — що ними займається совєтська філософія, у понятті пересічного громадянина, філософія почала сполучуватися з соціологічно-економічними науками. Тож рівень такої „філософії" повинен був неухильно знижуватись, аж доки філософію цілком не запряжено в кремлівську колісницю, як одну з допоміжних дисциплін, що виконують кожночасні директиви з центру.

Нині філософія в СССР, ставши служницею політики, отримує доручення допомогти в сучасній протиамериканській пропаґанді. Про це свідчить й діяльність так званого Інституту філософії Академії Наук СССР. Недавно, серед інших публікацій цього інституту, вийшла в Москві дуже показна книга під типовим для сучасної науки в СССР заголовком: „Проти філософуючих зброєносців американо-англійського імперіялізму".

Зміст цієї „філософської" публікації такий: П. Трофимов: „Проти ідеології американо-англійських підпалювачів війни"; М. Диннік: „Американські буржуазні філософи — захисники імперіялістичної реакції"; О. Трахтенберґ: „Англійська буржуазна філософія — ідеологічне знаряддя підпалювачів війни й душителів демократії"; М. Ярошевскій: „**З н а ч е н е в и й** ідеалізм — філософія імперіялістичної реакції"; М. Баскин: „Оборона імперіялізму в сучасній американській соціології"; А. Шишкин: „Космополітизм — ідеологія американо-англійського імперіялізму"; О. Саяпіна: „Американо-англійські буржуазні соціологи в боротьбі проти прогресу"; А. Демиденко: „Расизм — ідеологія американо-англійської агресії"; А. Попов і Ю. Семенов: „Мальтузіянські маячення на службі американо-англійського імперіялізму"; А. Шершенко: „Боротьба комуністів і передових учених ЗДА проти філософії імперіялізму"; Е. Помогаєва: „Прогресивні сили Англії викривають реакційну ідеологію лейбуристів".

У передмові до цього „наукового" твору, фірмованого Академією Наук, читаємо: „Два табори протистоять нині один одному, — табір чорної реакції і війни, що його очолюють імперіялісти ЗДА і Англії, та табір борців за мир, народню демократію і соціялізм, що його очолює світильник і прапороносець світу — Совєтський Союз. Боротьба між цими таборами розгортається все гостріше й напруженіше".

Ствердивши наявний стан — існування боротьби між двома світами, передмова стверджує, що будівля імперіялізму тепер розпадається і що америко-англійці усякими засобами намагаються цю будівлю підтримати, а їхні прихильники виправдують „напасницьку політику імперіялістичної буржуазії". Політика ця, за запевненнями совєтських філософів, прямує „підкорити народи інтересам заокеанських атомщиків". Розкрити ж „зітлілу ідеологію претендентів на світове панування" має саме ця книга.

Тим часом результат від читання цієї книги протилежний задумам її замовців. Вона виявляє вбогість лжефілософів і лжесоціологів совєтської науки й одночасно, своїм істеричним тоном, дає несміливу надію совєтським рабам на це, що, може дійсно, вже недалеко ця війна, що її готують заокеанські капіталісти, війна, яка принесе їм вимріяне вибавлення.

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(12)

— Може й не з музею, я на тому не розуміюся. Я взагалі тоді перший раз гармату зблизька бачив — а мене до артилерії призначили. Самі осли! Дають наказ: „Артилерія має зайняти он той „копєц" (вершину гори)." Добре! Але як же ту „делу" (гармату) витягнути на „копєц"? Кажуть нам: „Підіть до селян по воли, або коні". Але який же господар дасть свою худобину, щоб нею у партизанському цирку штуки показувати? Поховали по лісах селяни і воли і коні. Прийшлося нам з пасовиська дві корови взяти, навіть не взяти, а вкрасти. Притягли ми ті корови до гармати — віо! Ага, спробуй гармату лісом без дороги на гору тягнути!.. Ще й до половини не дійшли — а корови попадали. Пішли знову хлопці на „полювання" та насилу піймали десь коня і вола. І знову тягнемо: то кінь, то віл, а найбільше — ми всі разом. Шість днів котили гармату на той „копєц", а як викотили, то виявилось, що ні набоїв до неї нема, а ні один з нас стріляти не вміє.

Словаки аж качалися зі сміху.

— Тоді, — продовжував Янко, передихнувши, — лишили ми гармату, — нехай її вже хтось інший на низ котить! — а самі пішли додому.

— І та гармата досі там? — спитав кухар.

— А хто ж її звідси зсадить? Напевне стоїть, німців лякає... Та вона там і до кінця світу вже буде стояти...

Так посидівши на кухні до обіду, вертаємось із Зіною до школи.

Наша загальна тривога, що трохи улягла на де-який час, починала рости знову і набирала з кожним днем гостріших форм. Повстання для німців великої загрози не представляло, і тому вони не дуже спішили його зліквідувати, а навіть віддали цю справу в руки словацького уряду в Братиславі. І власне в тому крилася для нас небезпека: уряд Тіса не міг і, зрештою, не хотів уживати крутих заходів супроти партизан, а большевики, користаючи з того, робили свою роботу.

Поміж біженцями почали ширитись достовірні чутки про масові розправи комуністів з „зрадниками батьківщини". Говорили, що спійманих при спробі втечі на Мадярщину розстріляли. При тому називалося імена, знайомі багатьом у нашому таборі. Хтось приніс відомості, що в Банській Бистриці совєтські аґенти вимордували всі родини, члени яких знаходились при Українській Дивізії. Але найбільше лякали нас таємничі розмови про Оремляс. Назву цієї місцевости ніхто не поважувався вимовити вголос, тільки потихеньку десь прослизали якісь натяки на якусь трагедію. Трохи пізніше ці всі натяки зложились у певний образ: отже, виходило, що до нашого табору в Ревуці з Оремлясу втік якийсь мужчина, ім'я якого тримається його знайомими в секреті; виходило також, що в Оремлясі міститься ніби спеціяльна катівня зі славнозвісними традиціями Чека, ГПУ і НКВД, яка займається спеціяльно біженцями. Щодо числа жертв у Оремлясі, то чутки були різні: одні називали десятки, другі — сотні. А врешті решт ширилася поголоска, що всі біженці, коли тільки повстання не буде зліквідоване в найближчому часі, змусять перейти оремляський „фільтр". І під впливом того всього люди мали вигляд і душевний стан, подібні до зацькованого зайця: ми постійно до всього недовірчиво приглядалися, до всього сторожко прислухалися, а наші ноги були готові кожної хвилини до блискавичного „кивання п'ятами". Кожний рух, чи то в шкільному подвір'ї, чи то на вулиці видавалися нам підозрілими; підозрілою видавалася і тиша, що часом огортала наш багатоголосий мурашник.

По кілька разів у день було чути злякане:

— Тс! Що це за шум там? Ану подивіться, скоро!..

Або:

— Тс! Чого це раптом так тихо? Ану вигляньте там хтось!..

Одної ночі тривожний сон цілої нашої залі уривається звуками тяжких і сміливих кроків багатьох ніг, що простують дерев'яними сходами нагору... Ми вже так зжилися, так пройшли одним духом, що маємо спільне око, спільне вухо, спільні думки і спільні почування. Тому, хоч ніхто не видав ні одного звука і хоч навіть діти побудилися, лежимо всі, не поворухнувшись, в тих самих позах, в яких нас вихоплено зі сну, а наше спільне серце гатить одним тактом страшної тривоги. Двері відкриваються, і в залю входить група озброєних партизан, серед яких є одна жінка. Темно, але в руках у партизанки електрична ліхтарка. Прибулі, починаючи з одного краю, йдуть від стола до стола і світять лежачим в обличчя. І ніби на таємну команду, всі ми робимо те саме: ледве падає на лице світло, зриваємося, тремо очі, щось бурмочемо, обертаємось на другий бік і моментально „засипляємо". Обійшовши всю залю, партизани так само мовчки, як і увійшли, виходять. А ми лежимо нерухомо і безмовно до самого ранку, чекаючи ще чогось гіршого. Лишень коли у вікно засвітило сонце, і надворі почувся рух, — зриваємося, як на команду і починаємо говорити всі разом про те, що кожен з нас думав і що пережив. А думали і переживали ми всі однаково...

Знову якось то в неділю ранком, коли ми збиралися вже снідати, до залі входить дід Борис і говорить безнадійно-сумним голосом, з відтінком глибокого докору:

— Ну і чого ви сидите? Ви подивіться на вулицю!..

У відповідь на дідові слова сорок осіб, мов божевільні, зриваються з місця, збиваючи один одного з ніг, коміть головою скочуються сходами на долину і, мов потік лявіни, пре на вулицю. За нами біжить ціла школа.

— Дивіться, що робиться! Ой, дивіться, що робиться! — гукає хтось з-заду розпучливо.

Вискакуємо на вулицю. На вулиці кілька перехожих, здебільша з молитовниками в руках, зупинилося проти школи і дивляться зі здивованням на нас. Ми дивимося на них і нічого не розуміємо. В сусідніх будинках поспішно відкриваються вікна і з них висуваються цікаві обличчя.

— Що у вас сталося? — питає нарешті один словак.

— У нас нічого. А що у вас?

— У нас також нічого. Ви куди біжите?

— А ви?

— Ми не біжимо, ми йдемо до церкви.

— А що у місті?

— Ми не знаємо... Хіба щось сталося?

Ситуація попросту ідіотична. В школі роздаються зойки, плач, крики. Оглядаємось за дідом Борисом, але його не видно. Біжимо знову назад і застаємо винуватця переполоху за столом де він спокійно попиває каву.

— Чого ви кричали? Що то було? — налітають на нього співмешканці.

— Хіба ж я кричав? — перипитує дід, смачно кусаючи хліб з нарізаними листками вудженого сала.

— Як не кричали?!! — обурюються всі. — Що це за свинство так людей лякати?!!

— От туди к лихій годині! — огризається дід Борис. — Хіба ж я кого лякав? Сказав: подивіться на вулицю. А ви, як скажені, і полетіли всі..

— Ну, так от, — христячись і встаючи від столу каже дід, — тепер собі запам'ятайте, що як що і бачитиму щось, — уже нікому не скажу!

— А чого ж було на вулицю дивитися? — присікаються до нього.

— Ну от: „чого?".. Просто: сонечко так гарно світить, небо синє, чистеньке, не мившись, лоба не перехрестивши, зараз узялися черево напихати...

— Шляк би вас, пане, трафив! — кидає хтось з добродушною досадою, і половина залі починає сміятись. Але половина людей ще лається і клене, що, одначе, не заважає дідові випити ще одне горнятко кави і з'їсти ще одну добру „байду" хліба з салом.

(Продовження буде)

Сокіл

СВ. ПОКРОВА — ПОКРОВИТЕЛЬКА У.П.А.

(В Х-ту річницю постання УПА).

Як покидали Запоріжці
Великий Луг і Матір-Січ
Взяли з собою Матір Божу
А більш нічого не взяли,...
(Тарас Шевченко: Іржавець).

Шлях історичного розвитку української нації рясно политий кров'ю українських патріотів-воїнів, що гордо клали свої буйні голови за найвищі ідеали України — Волю і Самостійність. Збройні змагання України, ще з ранніх часів княжої доби, а згодом Козаччини на останніх в рр. 1918-1921, велись за природні права України жити своїм вільним життям, права, гарантовані Божими та людськими законами.

Глибоки релігійна риса української нації, що виплинає із філософії християнського ідеалізму, часто знаходить своє виявлення в бойових формаціях України. Народ повстає в Козацькій державі за „Віру і Батьківщину", „Віру і Народ", а Сірко навіть на своїх прапорах козачих приняв Хрестомеч, як символ боротьби.

В козацькій Україні над козацькими полками гордо маяли малинові прапори із знаменами св. Покрови-Матері Божої, опікунки України.

Після зуйнowання Січі, коли Запоріжці покидали Рідний Край, та забрали зі собою образ Матері-Покровительки України, яка часто їм допомагала.

Під час другої світової війни, за почином бувших членів УВО та активних членів ОУН, знову вірдоджується до боротьби з окупантами українська збройна сила УПА, яка згідно з святочним наказом ген. хор. Т. Чупринки-Шухевича Головного Командира УПА, з дня 14. жовтня 1947 р. зафіксовує для історії дату постання УПА на день св. Покрови — 14. жовтня, 1942 р.

Таким чином свято Покрови стало святом УПА, святом Української Збройної Сили.

Двома актами Воюючої України унормовано дату заснования Української Повстанської Армії, це святочний Наказ Головного Командира УПА з 14. жовтня 1947 та Постанова УГВР з 30. травня 1947 р. про визнання дня 14. жовтня 1942 р. днем постання Української Повстанської Армії — УПА та про встановлення цього дня святковим днем УПА.

Українське громадянство на еміграції завжди давало доказ свого кровного зв'язку із Україною, часто допомагало українському народові в минулому, та й сьогодні намагається допомогти йому морально і матеріяльно.

Коли цього року припадають десяті роковини постання УПА, збройного рамени української нації, слід нам застановитися над історичною місією УПА — як заборолом проти всіх окупантів України, а зокрема проти ворога всього людства — російського імперіялізму різних барв. УПА являється ядром всенаціональної революції за здійснення українських національних ідеалів: побудови Самостійної Соборної Української Держави.

УПА стала перед цілим волелюбним світом наявним доказом, що власними силами українського народу можливе здійснення Української Національної Революції. В авангарді Воюючої України стоїть УПА, яка є запорукою, що вже близький той час, коли здійсниться заповіт Тараса Шевченка і Україна порве кайдани.

В заклику УКК відносно відзначення десятих роковин УПА, правильно оцінено Визвольні Змагання української нації в ХХ. сторіччю, започатковані збройним виступом УСС-ів у вересні 1914 р. та які тривають і досі, що їх історично продовжує геройчна УПА.

Українська еміграція в Х. річницю постання УПА може бути горда, що без різниці політичних поглядів, переконань та приналежности, морально та матеріяльно піддержує збройну боротьбу Воюючої України.

Всі ми — в день Покрови, свята постання УПА, свята Української Зброї, відчуваємо непоборну силу і віру української нації до побудови свого національного храму, Вільної Української Держави.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Українські бизнесмени організуються

Дня 19 жовтня ц. р. відбулися Збори українських бизнесменів в Ню Йорку, на яких взяли участь уроджені тут і давноприбулі іміґранти та бизнесмени з-поміж найновіших скитальців. Ціллю Зборів було пожвавити господарську діяльність українських мешканців в Ню Йорку, допомогти українським бизнесменам в розбудові їхніх бизнесів та вплинути на українське громадянство, щоб зі зрозумінням ставилося до бизнесменів українського походження. Немало - важною справою було теж обговорення, як причинитися до того, щоб українські бизнесмени в Ню Йорку, а відтак і взагалі на терені цілої цієї країни здобули відповідний вплив і значення в громадському житті.

Єдиною і загальною відповіддю і розв'язкою на ці всі вимоги було одне: зорганізуватися. В цьому погоджувалися всі бизнесмени і ті, що народилися тут, і ті, що десятки років тут проживають, і ті, що прибули сюди недавно.

Як представив справу п. Платон Стасюк, то українські бизнесмени тут організувалися вже в 1927 році. Значить поверх 20 років тому вони вже відчували потребу бути разом, разом застановлятися над різними спільними болячками, допомогти собі взаємно, шукати спільних доріг і полегш. Союз українських бизнесменів не мав легких завдань перед собою і переходи його були тяжкі. В тяжких умовах конкуренції, часто без відповідної готівки, мусіли наші бизнесмени надолужувати тяжкою, довгою працею, щоб тільки вийти на своє.

В 1942 році, з огляду на складні умовини, що їх для українських людей в цій країні принесла війна, Союз Українських Бизнесменів припинив свою організовану діяльність. І от тепер, по десяти роках активніші збираються, щоб продовжати розпочате перед десяти роками діло.

Різні були голоси, як братися до цієї роботи. Дуже важливим було питання чи відновляти Товариство, що заперестало діяльність в 1942 році, чи започатковувати нове. Всі висловилися з признанням про наших старших друзів, які десятки років тому творили свою професійну організацію і всі доходили до висновку, що найкраще було би цю стару організацію відновити, набрати нових членів і поставити роботу на відповідній висоті. Але чи вдасться це зробити? Треба бо перевірити, який є правний стан цієї організації, її чартеру, та які є можливості продовження тодішньої роботи.

Дуже цінними були завваги делеґата Союзу Українських Купців і Промисловців з Филаделфії, п. Т. Бака-Войчука. Він представив присутнім, як багато їхня організація допомогла і допомагає нашим підприємцям у Филаделфії.

Дуже приємно було слухати його слів про поставу українського громадянства міста Филаделфії до своїх підприємців. Завдяки цій поставі протягом останніх років на терені Филаделфії постало кількадесять нових українських бизнесів, що розвиваються зовсім незадовільно. Закликом до місцевих бизнесменів гуртуватися і організовано поборювати перешкоди закінчив делеґат свої завваги.

У висліді Зборів рішено: 1) Визнати конечним існування організації українських бизнесменів в місті Ню Йорку, 2) Доручити трьом людям, яких зараз обрано на Зборах, щоб вони перевірили всі можливості для переведення цієї справи і до 15 листопада ц. р. здали відчит черговим Зборам бизнесменів про свою роботу та подали позицію для переведення цілої справи. Одночасно Збори звернулися до всіх присутніх і неприсутніх бизнесменів, щоб вони і словом і ділом, доброю радою і вказівкою причинилися для завершення дорогої всім справи.

Ці Збори заініціював голова організаційного Відділу Українських Економістів, проф. М. Величківський. Його ж і обрано на предсідника Зборів, а на секретаря п. Крижанівського, що з успіхом довели доручену їм роботу до кінця.

яг

Як працювала стара іміґрація

Прикладом того може послужити покійний Павло Стахів. Він прибувши до Злучених Держав 1903 року і від перших днів свого побуту в прибраній вітчизні свідомо працював в користь українського народу. В 1908 р. вступив до Бр. св. Володимира, відділу Українського Народного Союзу, і за час свого членства займав уряд контролера від року 1918 до 1937, відтак був обраний предсідником 130 відділу УНСоюзу і сповняв той уряд аж до 1947 року. За час його урядування 130 відділ зріс в членстві і в майні, бо був він найсумлінніший контрольор і найбільше поважаний предсідник.

Пок. Павло Стахів (з права) з дружиною і сином.

Ніколи не забував місцевости в старім краю, звідки він походив; відновив читальню „Просвіти" в Залізцях, доміг у відбудові церкви св. Тройці, і брав активну участь в комітеті будови Укр. Народного Дому.

Перед другою світовою війною з трьох комітетів, що робили таку саму роботу для повіту Зборів, Павло Стахів зорганізував товариство „Українська Єдність" в Ню Йорку і в тім товаристві був головою через 10 років.

Знеможений слабістю і родинною трагедією, бо впродовж року помер його найстарший син Віктор, несподівано померла його жінка і не витримало довше його перемучене серце; дня 13 вересня ц. р. заснув вічним сном.

Вшанували заслуженого громадянина Бр. св. Володимира, від. 130 УНСоюзу і Т-во „Українська Єдність", віддаючи йому останню прислугу численною участю, із своїми прапорами, в похоронному заведенню і в церкві св. Юрія під час похоронної відправи. Поховано його на цвинтарі Кальварія в Брукліні.

Залишились в смутку син Покійного Володимир і донечка Ольга, які після похорону запросили родину і приятелів на поминки до ресторану Кравчука, і там згадав Покійного добрим словом від обох Товариств Василь Хоміцький. Присутні зложили на пресовий фонд „Свободи" суму $43,30, бо Покійний Павло любив „Свободу", яку читав ціле життя в Америці.. Збіркою занялися: Петро Горішний і Михайло Жук.

ДОПОВІДЬ ПРО НАЦІОНАЛЬНІ ПАРКИ В Л. М. К.

НюЙорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 24-го жовтня, там відбудеться доповідь доцента В. Павловського про національні парки Америки. Доповідь буде ілюстрована кольоровими фотознімками. Початок о год. 7:30 ввечорі.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Звідомлення Українського Музичного Інституту в Ню Йорку

Навчання головних предметів провадиться в Інституті від 2-го ц. р. Виклади групових, **теоретичних предметів** почалися в четвер 16 ц. м. за такою схемою: всі учні Інституту розподіляються на чотири групи, з яких перша і друга, з огляду на завелику кількість учнів, мають по два відділи: „а" і „б". **Перша група,** — це всі початкуючі до 10 р. життя (сольфеж-музична грамота, вчить п. Іван Недільський). **Друга група,** — це старші початкуючі від 10 13 р. життя (сольфеж, теорія, вчить п. Ігор Соневицький). **Третя група** — середньо заавансованих (сольфеж, теорія, інструментознавство, вчить п. Володимир Грудін). **Четверта група** — заавансовані (закінчення теорії і гармонія), вчить п. Володимир Грудін. Розподіл годин всіх груп подано на таблиці оголошень Інституту. Вище наведені теоретичні предмети є для всіх учнів обов'язкові.

В суботу, 4 жовтня відбулися сходини батьків учнів Інституту, на яких, при поважній скількости зібраних, вислухано звіт директора про організацію і працю Муз. Інституту і його Відділів і обговорено, на основі окремого реферату директора, цілу низку музично-виховних проблем. Були заторкнені теж справи конечности студіювання теоретичних предметів і науки гри на струнних інструментах. Ці справи реферували пп. Ігор Соневицький і Володимир Цісик.

Український Музичний Інститут урухомив з початком жовтня ц. р. два нові Відділи, а саме: Честер, Па. (Ярослава Кобрин — фортепіян і Анастазія Огродник — скрипка), та Пассейк, Н. Дж. (Ольга Мечник-Чипак — фортепіян, Володимир Тритяк — скрипка). В цей спосіб Укр. Муз. Інститут має вже 5 Відділів: Філаделфія, Нюарк, Елизабет, Честер і Пассаїк, охоплюючи в них враз з централею близько 200 учнів.

В листопаді ц. р. починаються публічні пописи учнів Інституту в централі і відділах. Відділи з малою кількістю учнів, мають право післати своїх учнів на пописи до Ню Йорку, або Філаделфії. В пописах Інституту мають право брати участь тільки учні Інституту. Учні, які беруть приватні лекції у учителів Інституту, цього права не мають. Речинець кожного попису буде проголошений окремо.

Крім виступів учнів, дирекція Муз. Інституту плянує влаштувати в цьому сезоні ще низку концертів своїх учителів, а саме: речіталі, сонатові вечорі, фортепіянове тріо і т. зв. тематичні концерти (головно для молоді).

Учительський Збір У. М. Інституту постановив включитися в спільне святкування Лисенківських Роковин, що його організує окремий громадський комітет в Ню Йорку. Представника Муз. Інституту, п. Івана Недільського, який є членом громадського Комітету, уповажнено зложити в імені Інституту на терені цього Комітету відповідну заяву.

Роман Савицький (директор), **Іван Недільський** (заст. директора), **Меланія Байлова** (секретар)

ЗУАДКомітет продовжує свою збіркову кампанію

В осінню кампанію Злученого Українського Американського Допомогового Комітету збірки харчів, одежі і ліків для потребуючих українців в Європі включилось багато громад. Окремі одиниці й організації не лише переводять збірку, але й стають активними членами ЗУАДКомітету та й — крім членських вкладок — вплачують пожертви на потреби ЗУАДКомітету.

Дирекція ЗУАДКоміету щиро дякує усім громадам, які включились в акцію ЗУАДК і приносять свої пожертви на допомогу, якої саме тепер дуже потрібно.

Разом із тим дирекція ЗУАД Комітету просить усіх, хто бере участь у збірковій акції:

1. Не надсилати нечистого одягу або одежі, чи обуви, непридатної до ношення. Не присилати теж і подертої одежі.

2. Корисуватись висилковими пунктами ЗУАДК. Якщо це важко, тоді найкраще звернутись до Дирекції ЗУАД Комітету на адресу:

**UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. Box 1661,
Philadelphia 5, Pa.**

— по наліпки з військовою адресою нашого Европейського Представництва. Добре опакований пакет при допомозі цієї наліпки найкраще висилати безпосередньо. Це на багато зменшить кошти. Для прикладу подаємо, що громадянин із Томідо в Огайо прислав на нашу адресу пакет і заплатив порто 1.20 дол. Ми надали його в Европу і заплатили 70 центів. Коли б цей громадянин вислав цей пакет безпосередньо при помочі нашої наліпки був би теж заплатив лише 70 центів і в цей спосіб можна б було заощадити виданих 1.20 дол.

Пакунки пакувати не більші, як 50 фунтів ваги. Про висилку пакетів просимо інформувати дирекцію ЗУАД Комієту на вище подану адресу. На цю адресу просимо еж звертатись увсіх справах допомоги, як теж і переселення.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

ЗВЕРНЕННЯ У. Ж. В. КОМІТЕТУ

Широкий загал знає з повідомлень Українського Жіночого Виставового Комітету в Ню Йорку про його підготовчу працю в справі участи українок у Міжнародній Жіночій Виставці, що влаштована буде в днях 1—8 листопада ц. р. Інтернаціональним Жіночим Інститутом. Справа виступу на міжнародньому жіночому форумі із пропагандою мистецтва нашої Батьківщини дуже важна. Поневолена комуно - російським окупантом Україна потерпіла дуже багато також і на полі своєї культури, нищення якої далі продовжується.

Кромі мистецьких експонатів різного роду, які побачимо на виставці, Господарча Комісія подбала також і за виготовлення зразків української кулінарної штуки — в обсязі печива — знання якої так дуже відзначає українську жінку, добру господиню і зберігача теж і на тому полі української традиції, яка на різних землях пропадає, бо там навіть голоду не можна заспокоїти.

Тому саме звертаємось до Вас, господині, любимці доброї української кухні: Своєю працею підпоможіть нам вив'язатись із кулінарних завдань. Випродукуйте — спечіть нам те, що Ви найліпше вмієте і любите із різдвяного, великоднього і весільного печива (українські сирні паски, печені пиріжки, короваї, то-що) для показу і збуту на тій виставці. Кошти печення повернемо. Зголошуватись просимо письменно на адресу: ЗУДАК 11 East 7th Street, New York City, до четверга, 30 жовтня, або особисто на цю саму адресу і в цьому речинці в г. 6-8 веч. крім неділі.

Якщо маєте столову кераміку (гуцульську, полтавську чи іншу), тарілки, миски, збанки, свічники, вази на квіти, попільнички, дерев'яні різблені тарілки на хліб, визичте їх нам за попереднім повідомленням. Пам'ятайте, що успіх Українського Жіночого Виставового Комітету у цьому виступі, — є успіхом українок!

Господарча Комісія.

ВІСТІ З ТОРОНТА

ЧЕРГОВА ВИСТАВКА ВОЄННО-ІСТОРИЧНОГО ІНСТИТУТУ

Воєнно-Історичний Інститут що після переїзду з Европи має постійний осідок в Торонті і зберігає мабуть одинокі тепер у всьому світі збірки з кількох тисячів річевих, документарних та фотографічних доказів нашої Державности з 1917-1923 рр., влаштовує у днях 26-28 вересня цр. чергову Виставку Пам'яток Визвольної Боротьби України. Кілька таких виставок Інституту відбулося в різних містах Канади, заповіджена нами вже третя в Торонті. Виставка відбудеться в залі Православної Громади при вул. Бетарст 404 і на ній зможуть всі, кому дорога славетна традиція наших батьків та братів, побачити бойові осяги, зброю, медалі, відзнаки та одностроі Українських Армій, оригінальні документи нашої Держави, починаючи з Першого Універсалу, ґалерію портретів наших генералів і політиків, врешті сотки автентичних фотографій з життя і боїв Рідного Війська. В час, коли такі пам'ятки нашої державности в Україні безоглядно нищуться та пропадають, виставка Воєнно-Історичного Інституту заслуговує на повну увагу української громади.

ПРЕМ'ЄРА НОВОГО ФІЛЬМУ „ЧОРНОМОРЦІ"

В неділю 4 жовтня ц. р. в Мессей Голл, що є одною з найкращих та найбільших заль Торонта, відбулася ввечері прем'єра нового українського фільму „Чорноморці", сценарій якого зроблено з відомої оперети тієї ж назви Кухаренка-Лисенка. Фільм виконала фірма Солук-фільм, він повноколіровий і звуковий, ролі у ньому грають відомі актори з Народного Театру Гр. Ярошевича та кращі мистці українського Торонта.

25-ЛІТТЯ ПРАЦІ ВИДАТНОГО БИЗНЕСМЕНА

В серпні ц. р. почав 25-ий рік своєї бизнесменської праці відомий українській громаді Торонта торговельний посередник (ріль-естейтор) Михайло Бойкач, якого бюро находиться при вул. Дандес 1066. Сьогодні людина поважного віку і видатний та жертвенний громадянин, М. Бойкач прибув одним з перших українців після світової війни (1914-21 рр.) до Канади, причому приїхав з Італії, до якої попав як австрійський полонений вояк і з якої не хотів повертатися на окуповану поляками Західну Україну. В 1928 році Михайло Бойкач відкрив перше українське бюро в Торонті — бюро посередництва — у продажі домів та нерухомостей і почав працю в ділянці, в якій українців досі не було та яка нараховує сьогодні коло 30 таких українських, в тому кілька справді репрезентативних бюр. Бюро Михайла Бойкача працює ще й сьогодні, а сам ювілят справжній піонер в тій українській галузі економіки, попри свої фахові справи активно бере участь в житті української громади і нераз підтримує її своєю статочною радою, досвідом, зв'язками та щедрою допомогою.

ЕПІЗОДИ З УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

Український Воєнно-Історичний Інститут, Торонто, 1952, Канада.

Скромна, сіра окладка і на ній схрещені меч та смолоскип на лавровій гілці — таке перше враження з цього видання. Розгортаєте і находите внутрі п'ять добре виконаних на прегарному крейдовому папері друкованих, карток-листівок, що є відбитками з автентичних фотографій з архіву Інституту. Ось вони: С. Петлюра, В. Винниченко і М. Грушевський на Софійському Майдані підчас проголошення Третього Універсалу. С. Петлюра приймає рапорт Юнацької Школи в Кам'янці 1920 р., полк. В. Вишиваний в гостині в полку ім. Костя Гордієнка 1917 р., Українська делеґація підписує Берестейський Мир і Маніфестація Української Чорноморської Громади в Севастополі 1917 р. Все — моменти з днів, коли Українська Державність тільки народжувалася та кріпшала, все — історичні і незабуті моменти. Речі, яких такий брак, навіть коли хочеш розказати синові чи чужинцеві про Відродження України у Великій Революції.

Збірочка технічно без закиду, трошки слабша одна відбитка карточки зумовлена старою фотографією. Воякам, що носили зброю в роковинні дні 1917-1923, дорога і близька пам'ятка, молодим — наука.

Інститут добре прислужиться справі, якщо спробує видати дальші подібні збірки, може більш систематичні, бо за розпродаж цієї нічого боятись.

А. Курдидик

● РОЗШУКИ ●

Пошукую краянів п. Чайковську, з дому Шийка, донька Івана, з Мостів Великих, Жовква. Недавно мешкали в Ню Йорку. Хто про них знає, або самі, прошу зголоситтись до Peter Ciupa, 68 N. 3rd St., Brooklyn, N. Y.

ГЕНЕРАЛ СОСНКОВСКІ НА ОБРІЇ ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Польська преса повідомляє, що в польських еміґраційних кругах щораз більше говориться про ген. Казимира Сосновського як про того, що в найближчому часі мав би відограти важливу ролю в польській політиці на еміґрації. Він уже був короткий час наступником польського президента та начальним командантом польського війська на еміґрації. Тепер він живе в Америці, і до нього сюди приїздив з Лондону голова „Стронніцтва Народового" д-р Т. Белєцкі, а також адвокат Ст. Корбонскі, предсідник Ради Політичної польських самостійницьких партій. Говориться про те, що ген. Сосновскі мав би бути наступником президента Авг. Залеского, а пропонує його на це становище Ліґа Неподлеґлосьці, що складається з давнішої санації воєводи Ґражинського. Сосновскі має в листопаді їхати до Лондону, де мав би діяти в тому напрямку, щоб об'єднати розсварену польську еміґрацію. Минулого року він відмовився від поїздки до Лондону, бо не вірив тоді в можливість польської політичної консолідації.

В Лондоні ген. Сосновскі мав би конферувати в справі відновлення польської армії з ген. В. Андерсом на чолі, який одночасно мав би бути і командантом „армії визволення", це значить військових частин тих усіх европейських держав, що в наслідок договору в Ялті опинилися під совєтською контролею.

Для нас в цій справі важне те, що поляки консолідуються біля одного центру та творять армію, яка могла б знову відіграти ту ролю, яку відіграла армія ген. Галлера, що, пішовши воювати проти большевиків, зайняла західно українські землі, і на тому закінчила свою військову діяльність. А Захід повірив полякам та дав їм усе військове влаштування потрібне до війни проти большевиків.

В Атлантійському океані знайдено могутній каньйон

Ню Йорк. — Сюди повернулась наукова експедиція, що перебувала на водах Атлантійського океану, досліджуючи таємниці його дна та підводних течій. Експедиція була влаштована спільно Колумбійським університетом, Бюром морських дослідів, Корабельним Бюром маринарки й ін. інституціями, зацікавленими розкриттям морських таємниць. Дослідники працювали на буксирному пароплаві „Кевін Моран", що 5 жовтня повернувся до однієї з пристаней в Гобокені. Члени експедиції заявили, що їм пощастило викрити на дні океану могутній каньйон, що знаходиться 900 миль на схід від побережжя стейту Массачусетс. Сам каньйон сягає довжиною 800 миль, ширина його — від однієї до двох миль, а глибина — до 300 футів. Над каньйоном океан має глибину до трьох миль, а сам каньйон тягнеться з півночі на південь, зміняючи часто свій напрям. Підводну заглибину новознайденого провалля, учені порівнюють до наземного басейну Місісіпі й сподіваються, що при ближчім його досліді виявлять багато подробиць цікавих для океанографії.

Плянують ракету в просторі для подорожі на місяць

Ню Йорк. — Визначні науковці, що займаються розвитком ракет, головно ті, що працюють для армії або фльоти, виявили на спільній конференції поступ у змаганні людини до опанування простору. Німець д-р Вернер фон Браун, який придумав німецьку ракету V-2, а який находиться тепер на службі американської армії, передбачує, що впродовж десяти до п'ятнадцяти років люди будуть літати повітряними кораблями, величиною „світляних кружляків" у просторі на тисячі миль. Десь у тих просторах, каже винахідник, буде побудована літаюча база, на лад земного сателіта, з якої можна буде робити виправи на місяць та на планети. Одначе директор фльотного ракетового проєкту, Мілто Б. Розен, спротивився виводам д-ра фон Брауна, кажучи, що шкода витрачувати грошей на такі фантастичні проєкти. Дискусія між обидвома науковцями відбулася в Планетарію Гайдена, де були теж науковці з інших ділянок науки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МАВА, Н. ДЖ. — Тов. ім. Св. Вол. Великого, від. 394 повідомляє, що чергові збори членів відбудуться в неділю, 26. жовтня, в галі гр.-кат. церкви в Мава при вул. Айленд Ровд (ріг Чирч Стріт), о год. 3. по пол. На програму зборів зложаться промова гол. секр УНСоюзу п. Г. Германа, звіт п. О. Федорики з 5. Конвенції УКК, звіт фін. секретаря з діяльности Тов. і ін. Прохаємо всіх членів прибути на ці збори обовязково, тим більше, що це вперше в нашім Товаристві буде приявний член Гол. Уряду УНСоюзу. — Управа.

БОФАЛО, Н. Й. — Тов. Івана Франка, від. 299 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 26. жовтня, о год. 12 сполудня на галі Прав. Церкви, 780 William St. Проситься членів конче прибути на ці збори, бо є важні справи до рішення. Довгуючі члени повинні вирівняти вкладки коли не хочуть бути суспендовані. Також треба зложити даток на Союзівку. — А. Коваль, предс.; І. Самуляк, кас.; І. Сидорович, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗВІТ

з пожертв зложених у Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті у Филаделфії за місяць червень 1952 року.

ВІРДЖІНІЯ:
Форт Белвуар: Микола Ходоба $5.
Роанок: Михайло Турик $10.
Лексинґтон: М. Завгородний $1.

ВИСКАНСИН:
Милвокі: С. Кастюк $10.

ІЛЛИНОЙ:
Лейк Вилла: К. Канюха $1.
Шікаґо: Ярослав Гавришко $10.

КАЛІФОРНІЯ:
Лос Анджелес: В. Пастушенко $5.

КОЛОРАДО:
Голден: Павло Гебиль $5.
Денвер: „Укр. Громада" (переслав К. Лещенко) $10; по $1. П. Мартинюк, М. Федан.

КОННЕКТИКАТ:
Бриджпорт: А. Єременко $1.

МАССАЧУСЕТС:
Голіок: І. Ковалькевич $1.
Гузатоник: По $5: О. Віляк, Ст. Стадник, П. Кукіз; С. Стиран $2.

МЕРИЛЕНД:
Балтимор: Відділ ч. 337 УНС Т-во ім. І. Франка $10, Я. Боднарук $1.
Принс Фредерик: І. Леск $2.

МІЗУРІ:
Ст. Луіс: И. Павлишин $1.
Ст. Джозеф: Д. Томащук $5.

МІННЕСОТА:
Міннеаполіс: Іван Коноплів $5.

МІШІҐЕН:
Бентон Гарбор: М. Куліківський $5.
Дітройт: Микола Моштук $10; по $5: Федір Мироненко, О. Каранець, Павло Лавринюк.

НЮ ДЖЕРЗІ:
Байон: Н. Божик $2, Г. Божик $1.
Джерзі Сіті: Михайло Коваль $10, Лев Зиман $5.
Лінден: М. Габик $1.
Манвил: Н.Н. $1.
Ніксон: В. Ратич $2.
Нюарк: І. Серкез $1.
Петерсон: М. Удовиченко $2.
Перт Амбой: Ірена Морозинська $5.
Пасейк: По $5: В. Маркевич, М. Гавал.
Трентон: „Самопоміч" $10, Василь Сердюк $5, М. Кущик $2, М. Боднар $1.

НЮ ЙОРК:
Ню Йорк: „Укр. Балет. Школа" (переслав Г. Гарасим з концерту від 5.25.52) $25, В. Сахно $5, дрібними 50 ц.
Амстердам: Петро Хрептовський $5.
Барритавн: В. Гева $2.
Боффало: І. Вілий $1.
Бруклин: М. Лучанко $1.
Годсон: Павло Сиротюк $5.
Мавнт Вернон: А. Гончаренко $1, Дмитро Деменко $5.
Олбані: Д. Будаковський $2.
Рачестер: Михайло Куцин $10, П. Юрів $2, М. Яремчук $10.
Спринґ Велли: Т. Суходольський $2.
Трой: Дамян Криворучко $5.
Ютика: П. Суровий $1.

ОГАЙО:
Лорейн: Р. Сапович $1.
Струтерз: С. Василевич $2.
Янґставн: По $5: Андрій Федунечко, К. Горбачевський.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Филаделфія: Лев Яцкевич (замісць квітів на домовину бл. п. Атанаса Зелінського) $10; по $5: Микола Станко, Стефан Мартиняк, Микола Нагірняк; по $1: К. Вогач, І. Свистуля, М. Якимів.
Аллентавн: Ф. Ган $5.
Берд-ін-Генд: І. Дробитун $1.
Блейн: Фр. Н. Перхулин $5.
Джонставн: С. Козій $1.
Данкеннон: Андрій Кошельок $10.
Крейтон: В. Лелон $5.
Ланкестер: Ф. Бойко $1.
Джонставн: По $1: Ст. Загинський, А. Шубяк.
МекКіз Ракс: В. Павлик $1.
Пітсбурґ: По $1: І. Анчишин, І. Ментинський.
Сейр: М. Бойко $1.
Честер: По $1: М. Максимик, Д. Березецький.

ТЕКСАС:
Гюстон: М. Фесенко $1.

ТАРЗАН, ч. 2940. Господар джунґлів.

„Танторе! Вандо, Танторе!", втішно наспівував Тарзан мовою великих мавп. „Ко Абалю! Ґоґо йо Тарзан!" (Добрий Танторе! Могутній брат приходить поговорити в дружбі).

„Дивись!", шептав Люкаг. „Яка реакція Рутанґа і М Люнґи! Замість бачити Тарзана подоптаним на смерть, вони бачать, що велика дика бестія стає лагідна як собака!"